

KATONAI ÉS CSENDŐRSÉGI TÁJÉKOZTATÓ

St.

M. kir.
honvéd központi
könyvtár *2/21-K-38*
Budapest
IV., Váci-u. 38. I.

KIADJA A MOVE KATONAI HETILAP KIADÓ-
HIVATALA BUDAPEST, VIII., RÖKK SZILÁRD-
UTCA 4. SZ. TELEFONSZÁM: JÓZSEF 23-84.

R

Előszó.

Több oldalról megnyilvánult kívánságnak óhajtottunk eleget tenni, midőn közreadjuk a *Katonai és Csendőrségi Tájékoztatót*. Minden törekvésünk odairányult, hogy röviden, tömörítve adjuk közre mindazt, amit katonának és csendőrnek, szolgálatban és szolgálaton kívül a mindennapi életben tudnia kell. Tekintettel voltunk arra, hogy a hosszú háboru alatt alig akadt az országban egyén, aki valamelyes közvetlen viszonyba ne jutott volna a haderővel, igyekeztünk tehát arra is, hogy lehetőleg mindenki megtalálja tanácsadóját e kis könyvben ügyes-bajos dolgai elintézésére. Találja meg egyszerűen — katoná és polgár — benne mindazt, amire erkölcsi és anyagi jóllétének megóvása céljából szüksége van.

Feladatunk nem volt könnyű, mert nemzeti életünk ujjaépítése parancsol, az idő sürget s épen ennek következtében a haderő szervezésére, tökéletesítésére vonatkozó rendeletek gyors egymásutánban jelennek meg és változnak. Mivel a f. évi február hó végéig megjelent összes rendeleteket figyelembe vettük, tájékoztatónk kiadása ezáltal némi késést szenvedett.

Végre sikerült kiadni s hogy igyekezetünknek és elénk szabott programmunknak mennyire feleltünk meg, azt ítélje meg az olvasó, mi csak annyit mondunk, hogy ha olyan szeretettel és pártfogással fogadják, amilyen lelkiismeretességgel és fáradsággal mi összeállítottuk, munkánk eredményével meg leszünk elégedve.

Kelt Budapest, 1920. március havában.

MOUÉ kiadóhivatala.

*Nagybányai Horthy Miklós
Magyarország kormányzója.*

Nagybányai Horthy Miklós kormányzó életrajza.

Nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, 1868-ban született a szolnokmegyei Kenderesen. Atyja, István előkelő, az egész vármegyében köztisztelőben álló földbirtokos volt, Miklós fia a fumei tengerészeti akadémiát végezte. Leventének született. Katonai pályafutását 1886-ban kezdte meg mint tengerészhadapród. Felebbvalóinak lehetetlen volt föl nem ismerni nagy katonai tehetségét s így még a régi nehézkes rendszerben is gyorsan haladt előre.

Fatalon nősült. Felesége, szül. Purgly Matild előkelő aradi család leánya.

A világháború Horthyt sorhajó-kapitányi rangban találja. Először az olasz hadüzenet után, 1915 júniusában tűnik föl, mint a „Novara“ gyors cirkáló (Rapid-Kreutzer) parancsnoka, melynek bravuros manőverei a legendás „Möve“-t juttatják eszünkbe. Alig mozdultak meg az olaszok, kisdud flottánk máris tönkretette a Brindisitől Ravennaig húzódó tengerparti vasutvonalat. A „Novara“ mindenütt elől. Ágyuinak kitűnően irányzott tüze több hónapra vágta el az Isonzó felé fölvonuló ellenség útját. Később sem hagy nyugtot nekik. A valamikori kalózfészekből a Bocche di Cattaróból, mely ma a világ legjobban védett hadikikötői között foglalhat helyet, mint a párduc indult éjjeli ragadozó útjára a „Novara“ és néhány torpedóüldöző. Az olaszok által Montenegróba, Albániába szállított municiót, élelmet, hiába kísérték hadihajók, mikorra észrevették a támadó flottillát, már késő volt. A kísérő hajók szétszórva, kapkodva, a municiót, élelmet szállítók megtorpedózva, fenékbe furva. A titokzatos Fekete-hegyek népének valóságos réme volt ez a hajó, mely minden olasz segítségtől megfosztotta őket s Montenegró kapitulációjában nem kis része volt éppen a „Novara“ bravuros támadásainak. Mennyi véráldozatot takarítottunk meg ezzel, azt csak az tudja, aki ebben

az örökösen lázongó országban a felkelőkkel folytatott éveken át elkecseredett harcot. 1915 decemberében éppen azáltal támogatta Mackensen tábornok balkáni hadjáratát. 1916 elején Njegován tengernagy mellett vezette a flottát. 1917 május közepén ismét Cattaróból kiindulva megtámadta az Otrantó-szorost elzárva tartó francia-angol-olasz hajóhadat, hatalmas pusztítást okozva a tulerőben levő óriás hajók között. Számos cirkálót tett harcképtelenné és az ellenséges Góliáthok kérytelenek voltak visszavonulni a vakmerő Dávid elöl. A támadás sikeres volt, de Horthy parancsnok súlyosan megsebesült. Sebesülten is tovább vezette a harcot s mikorra a megvert és megszegyenített ellenséges flotta észhez kapott, kised hajóhada már teljes biztonságban volt ismét. Horthyt súlyos sebei három hónapig láncolták az ágyhoz s ezalatt nagyot fordult a világ. A tengeri haderőnk fegyelme elsőnek kezdett hanyatlani, éppen a sok egy helyben való veszteglés miatt. A megfertőzött légénység között termékeny talajra talált a délszláv propaganda és a Prágából irányított forrongás, mely végre 1918 február 1-én nyílt lázadásban tört ki a Cattaroi hadikikötőben. A lázadást elnyomták, de vezetői hydroplánon menekülve Olaszországba szöktek. Mekkora lelkiert merithettek az olaszok, akik már maguk is erejük végső megfeszítésével tartották a frontot, ebből az esetből, alig lehet felbecsülni, de talán maga a világ-háboru fordult meg ezen a ponton. Felépülése után a nyugalomba menesztett Njegován tengernagy után Horthy Miklóson akadt meg a vezetőség szeme. Öt szemelték ki az utolsó pillanatban, hogy mentse meg, ami még menthető. Horthy ennek a feladatnak is megfelelt, bár soronkivüli kinevezését mellőzött felebbvalói aligha fogadták nagy örömmel. Istenen kívül csak önmagában bizva megkisértette a lehetetlent is és pedig sikerrel. A meglazult fegyelem ismét megszilárdult a tengerészetenél s a piavei harcokban naszádjai már ismét együtt dolgoznak a szárazföldi sereggel. Még mikor az utca piszkos keze és Károlyi gaz árulása sárba tiporta is a dicsőséges zászlót, éppen állott a flotta s a néhány hónappal azelőtt nyíltan lázongó tengerészek sirva hagyták el hajóikat, mikor a császári parancs egészben és sértetlenül adta azt át az ujonnan összetákoltt „Délszláv“ államnak. További pályafutása annyira nyilvánosság előtt játszódott le, hogy mindannyiunk előtt ismeretes.

Tartalomjegyzék.

	Oldal
Előszó	3
Horthy Miklós kormányzó arczképe	5
Horthy Miklós kormányzó életrajza.	7
Európai uralkodók	9
Katonák szolgálatmentes ünnepnapjai	9
Naptár rész	10
Nap és holdfogyatkozások	22
Nevezetes korszakok és korszámítások	22
Csillagászati évszakok	22
A világháboru nevezetesebb napjai	23
Kivonat az osztrák békeszerződésből	37
A fővezérség hatásköre és ügyköri beosztása	47
Magyar hadügyminiszterium	49
A Budapesten elhelyezett katonai alakulatok	52
Felszámoló pótkeretek elhelyezése	57
Nevelő és képző intézetekről	64
Budapesti önkéntes karhatalmi alakulatok parancsnok- ságainak elhelyezése	66
A Magyar Országos Véderő Egyesület (MOVE) szervezete, alapszabályai	67
A Budapesten székelő külföldi képviseltek jegyzéke	72
Rangosztályba soroló havidíjasok illetményei	74
Rangosztályba nem soroló havidíjasok illetményei	75
Havidíjasok és nős altisztek lak- butor és istállóbére	76
Magyarországi Állomásoknak lakbér osztályba sorolása	76
Havidíjasok szállás illetéke (átvonulási szállás)	77
Önként tovább szolgáló altisztek havizsoldja	78
Ruhafenntartási átalány	78
Lótápadag illetmény, lóápolók	80
Élelmezési adagváltóság	80
Különpótdíj	81
Vezényeltetési pótdíj	81
Karhatalmi pótdíj	81
Menet és viteldíjak szolgálati utazásoknál	82
Utazási illetékek és napidíjak szolgálati utazásoknál	83
Vitézségi érempótdíj	86
Helyi ügykódések alkalmával illetékes javadalalmazás	86
Kórházi ápolás és gyógyszerekre való igény	87
Halálozási évnegyeddíj	87
Havidíjasok nyugdíjtáblázata	88

	Oldal
Nyugdíjasok lakbérsegélye	92
Szabadságoltak illetékei	92
Megszállt területen visszamaradt és onnan elmenekült katonai egyének stb. illeték kezelése	93
Megszállt területről átjött katonai egyének stb. segélyezése	95
Hadifogságból hazatértek illetékei	97
Tudnivalók a hadifogságból hazatért katonák részére .	101
Levelezés a hadifoglyokkal	105
Az egyenruháról és az öltözködésről (vázlatokkal) . . .	106
Igazoló eljárásra vonatkozó rendeletek	116
Kivonat a magyar nemzeti hadsereg becsületügyi szabályzatából	122
Ideiglenes szabadságolási határozványok	126
Tisztek nősülési ügyei körüli eljárás	129
Katonai házassági ovadékok (kaució) feloldása	131
Kedvezmények katonák részére	134
Egyletekben, gyülekezetekben és a sajtóban való részvétel	139
Számszerinti veszteség kimutatási táblázat a világháborúra vonatkozólag ugy az Osztrák-Magyar Monarchia mint az ellenséges államokra vonatkozólag	140
A Mária-Terézia rendről	143
Határozványok a „Sebesültek érme“-ről	149
Rendjelek és diszitmények	151
Lakbér és lakásrendeletek	157
A magyar csendőrség szervezeti tagozódása és beosztása. — Központi vezetés. — Tiszti és altiszti parancsnokságok. — A csendőrség előjáró parancsnokságai és parancsnokai részére való különös szabályok	165
Csendőrlegénység új állomány csoportjai. Egyenruha változtatás a csendőrségnél	176
A magyar csendőrség elhelyezése	186
Jászberényben egyesített kolozsvári és brassói csendőrkerületi parancsnokságok	187
Szegedi magyar csendőrkerület	187
Budapesti magyar csendőrkerület	191
Miskolci magyar csendőrkerület	195
Székesfehérvári magyar csendőrkerület	201
Szombathelyi magyar csendőrkerület	206
Kaposvári magyar csendőrkerület	211
Debreceni magyar csendőrkerület	215
Vadászati és halászati tilalmi idő	217
Bel- és külföldi hossz mérték	219
Bélyegilleték	219
Posta és távirtdijszabás	221

